

Forfatter: Grundtvig, N. F. S.

Titel: Udrag fra Haandbog i Verdens-Historien. Første Deel

Citation: Grundtvig, N. F. S.: "Grundtvigs værker", i Grundtvig, N. F. S.: *Grundtvigs værker*, Faculty of Arts, Aarhus University, s. 379. Onlineudgave fra Grundtvigs Værker: https://tekster.kb.dk/text/gv-1833_518A_1-txt-shoot-idm20230.pdf (tilgået 30. juni 2024)

Anvendt udgave: Grundtvigs værker

Ophavsret: Materialet er dedikeret til public domain. Du kan kopiere, ændre, distribuere og fremføre værket, også til kommercielle formål, uden at bede om tilladelse. Husk dog altid at kreditere ophavsmanden.

[Læs CC0-erklæringen](#)

Omtrent saa stærk, som han stod for Theben: med lidt over 30000 Mand Fod-Folk og tre, fire tusind Ryttere, gik nu *Alexander* til *Asien*, for at indtage det *Persiske Rige* og, om mueligt, hele Verden, og han begyndte ved en Ende, thi han landede i *Troas*, hvor han offrede paa *Achils* Grav til de *Homeriske Helte*, byttede Rustning med *Athene*, og rykkede saa lige paa *Graniko*, dengang en Flod med stridig Strøm, nu, siger Man, en udtørret Dal, hvor *Perserne* stod med en Hær paa hundredtusinde Fod-Folk og titusinde Ryttere, anførte af den krigserfarne Rhodier *Memnon* og den forvovne Perser *Spithridat*. Det havde været *Memnons* kloge Raad ei at vove noget Slag, men at ødelægge Egnen, gaae om Bord og spille Krigen over i Makedonien og Grækenland, men det fandt de Persiske Stormænd langt under deres Værdighed, og nu stod da det saakaldte Slag ved *Graniko*, der dog mere lignede et Ridder-Spil; thi deels var det kun Rytterne der fægtede og deels kom snart det Hele til at beroe paa Udfaldet af den blodige Turnering, mellem *Alexander* og *Spithridat*, som, hver i sin Venne-Kreds aflagde glimrende Prøver paa deres Færdighed i at bruge Sværd og Landse. Da derfor *Spithridat* var stukket af Sadelen med Alexanders egen Haand, saa han reiste sig aldrig meer, og da hans nærmeste Venner, som vilde hevne hans Død, havde deelt hans Skæbne, tog *Perserne* Flugten, og kun de *Græske Leie-Tropper* blev staaende paa deres Post, ikke fordi de agtede at gjøre *Alexander* Seieren stridig, men blot fordi de ikke begreb, hvad Fod-Folket, der slet ikke havde været i Ilden, flygtede for. Da *Alexander* imidlertid i sin Hidsighed foer løs paa dem, solgte de deres Liv saa dyrt som mueligt, saa Nedsablingen af dem kostede ham flere Folk end Seieren. *Diodor XVII. 570-73. Plut. Alex. Arrian I. 11-16.. *Memnon* forsvarede sig vel tappert saavel i *Milet*, som fornemmelig i den *Kariske* Hoved-Stad *Halikarnas*, og kunde snart, fordrevet derfra, blevet *Alexander* allerfarligst, thi med en Persisk Flaade og Persiske Tønder Guld agtede han at lande paa *Eubæa* og sætte Grækenland i Bevægelse, men under Forberedelserne faldt han i en Sygdom og døde paa *Mytilene*. *Diodor XVII. 573-77. Arrian I. 16-23. II. 1.. Hvad Følgen vilde blevet, hvis Athenienserer *Chæridemos*, som havde tjent under *Philip*, men var nu i *Susa*, havde faaet Lov til, som han lystede, at møde *Alexander* med en Hær paa 100000 Mand, hvoraf Tredie-Parten skulde været Græske Leie-Tropper, kan Ingen sige, han veed; men nu kom den Hidsighed, hvormed han forsvarede sin Plan, mod de Persiske Raads-Herrer, der vilde gjøre hans Ærlighed mistænkt, til at koste *Chæridemos* Livet, og Perser-Kongen rykkede selv i Marken med hele sin Hof-Stat og et uhyre Antal Barbariske Horder, som gierne gjør Seieren let for en Feldt-Herre med sikkert Blik og med øvede Tropper. *Diodor XVII. 577.. Vel havde den nuværende Perser-Konge, *Darius* Kodomannus, i sin Ungdom, under *Artaxerxes* Mnemon, vundet Ry for Tapperhed, ved i Tve-Kamp at nedlægge en forvoven *Kadusier*. *Diodor XVII. 564-65., men her vilde mere til end personligt Mod, og vi behøve blot at tænke os den *Tyrkiske Sultan* i Marken mod *Napoleon*, ved hans Tog til Ægypten, saa har vi en levende Forestilling om, hvor ilde *Darius* var bestædt. Han skal imidlertid have haft godt Haab, især fordi han havde drømt, han saae den Makedoniske Phalanx (Skjoldborg) staae i lys Lue og saae *Alexander* i sine Klæder, som han bar i sin Tjeneste-Tid, gaae til *Bels-Templet* og forsvinde; thi 381den Drøm udtydede *Magerne* høist fordeelagtig. Det syndes ogsaa virkelig, som Skæbnen vilde kommet hans Skrøbelighed til Hjelp, thi i *Tarsos* i Kilikien faldt *Alexander* i en svær Sygdom, saa han var opgivet af alle sine Læger, undtagen af *Philip* fra *Akarnanien* (ved *Mesolongi*), og om ham fik han just nu Brev fra sin Høistbetroede, *Parmenion*, at han var underkiøbt af *Darius* til at forgive ham. *Alexander* vovede imidlertid derpaa, at drikke Skaalen, *Philip* rakde ham, medens *Philip* læste *Parmenions* Brev, og Læge-Midlet gjorde ypperlig Virkning, og Sygdommen gjorde ligesaa; thi *Darius* havde leiret sig i *Syrien* ved *Sochi* paa en Slette, hvor Rytteriet, som udgjorde hans Styrke, havde frit Spillerum og hvor det store Overtal snarest kunde givet Overmagt; men da *Alexander* tøvede i *Tarsos*, tænkte *Darius*, han vilde undvige, og fik da det ulyksalige Indfald at søge ham op mellem Bjergene, hvor Naturen kraftelig kom Konsten, altsaa Grækeren, til Hjelp. Saamegen Høflighed havde *Alexander* ikke ventet og stod allerede ved de *Syriske-Porte*, som de Gamle kaldte Bjerg-Passet mellem *Syrien* og *Natolien*, da han fik at vide, han havde *Perserne* i Ryggen, hvor de kiølede deres Harmen paa de syge Makedoner i *Issos*. Det var en glædelig Tidende og sikker i sin Sag skyndte *Alexander* sig tilbage, at levere Slaget, som er bekiendt under Navn af det ved *Issos*, og skiøndt de Græske Leie-Tropper rokkede den Makedoniske Skjold-Borg og *Alexander* blev saaret i Hoften, Man siger af *Darius* selv, synes Udfaldet dog ikke længe at have været tvivlsomt. *Darius* sad nemlig, efter Konge-Loven, midt i Hæren paa sin Strids-Vogn, til den trængde *Alexander* sig strax ind med sine bedste Ryttere, og der blev Slaget vundet; thi det gik *Darius* her omtrent, som *Æskild* lod *Atossa* drømme om *Kserxes*: de saarede Heste for Kongens Vogn blev skye, og kun forgiæves greb han selv Tømmen, han maatte 382ned af Vognen, og derved kom Alt i Forvirring, saa han tog Flugten til Hest, og hans Hundred-Tusinder paa alle muelige Maader. *Diodor XVII. 578-80. Plut. Alex. Arrian II. 6-11. *Æskilds* Perser..